

Framgangur áætlunar um losun fjármagnshafta

Greinargerð þessi er birt af fjármála- og efnahagsráðherra í samræmi við 2. mgr. ákvæðis til bráðabirgða I við lög nr. 87/1992 um gjaldeyrismál, sem er svohljóðandi:

Ráðherra skal birta opinberlega greinargerð um framgang áætlunar um losun takmarkana á fjármagnshreyfingum milli landa og gjaldeyrisviðskiptum á sex mánaða fresti þar til slíkum takmörkunum verður endanlega aflétt. Greinargerð skv. 1. málslíð skal birta í fyrsta sinn innan sex mánaða frá gildistöku laga þessara.

Fyrsta greinargerð samkvæmt lögnum var birt á vef fjármála- og efnahagsráðuneytisins 17. september 2013¹, önnur greinargerð var birt 17. mars 2014², sú þriðja þann 18. september 2014³, sú fjórða þann 18. mars 2015⁴, sú fimmta þann 21. september 2015⁵, sú sjötta þann 21. mars 2016⁶, sú sjöunda þann 25. október 2016⁷, sú áttunda þann 25. apríl 2017⁸, sú níunda þann 25. október 2017⁹ og loks sú tíunda þann 27. apríl 2018¹⁰.

Bindingarhlutfall fjárstreymistækisins lækkar

Hinn 2. nóvember 2018 voru birtar á vef Stjórnartíðinda reglur Seðlabanka Íslands um breytingar á reglum bankans nr. 490/2016 um bindingu reiðufjár vegna nýs innstreymis erlends gjaldeyris. Reglurnar tóku gildi þá þegar. Breytingin felur í sér lækkun bindingarhlutfalls fjárstreymistækisins úr 40% í 20%. Önnur ákvæði reglnanna, s.s. um bindingargrunn, bindingartíma og vexti á fjárstreymisreikningum eru óbreytt. Ástæðan fyrir lækkun bindingarhlutfallsins er einkum sú að nokkur ríki hafa aðlagð peningastefnu sína að eðlilegra vaxtastigi á sama tíma og stýrivextir Seðlabankans hafa lækkað og eru raunar lágir í sögulegu samhengi. Dregið hefur því úr vaxtamuni við útlönd, sem aftur dregur úr hvata til vaxtamunarviðskipta.

Eftirstandandi fjármagnshöft

Þrátt fyrir að fjármagnshöft hafi að langmestu leyti verið losuð þá hefur full og endanleg losun þeirra enn ekki farið fram. Eftirstandandi takmörkunum á fjármagnsflutninga og gjaldeyrisviðskipti má í meginatriðum skipta í tvennt:

¹ https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettir/Framgangur-aaetlunar-um-losun-fjarmagnshafta_greinargerð_17092013.pdf

² <https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettir/Framgangur-aaetlunar-um-losun-fjarmagnshafta-17.03.14.pdf>

³ <https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/rit2014/Framgangur-aaetlunar-um-losun-fjarmagnshafta-sept-2014.pdf>

⁴ <https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettatengt2015/Framgangur-aaetlunar-um-losun-fjarmagnshafta-18.3.2015.pdf>

⁵ https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettatengt2015/Framgangur-aaetlunar-um-losun-hafta-word_haust-2015.pdf

⁶ https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettatengt2016/greinargerð-um-losun-hafta_21032016_FINAL.pdf

⁷ <https://www.stjornarradid.is/media/fjarmalaraduneyti-media/media/frettatengt2016/framgangur-losun-fjarmagnshafta.pdf>

⁸ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=c1d4e52e-5fe3-11e7-941c-005056bc530c>

⁹ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6f2da8ac-b998-11e7-9420-005056bc530c>

¹⁰ <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=88c7a986-4a03-11e8-942b-005056bc530c>

1. Aflandskrónueignir, sem eru háðar sérstöku takmörkunum samkvæmt lögum nr. 37/2016. Eftirstandandi aflandskrónueignir nema um 88 mö.kr. eða 3,2% af VLF. Þegar fjármagnshöft voru sett árið 2008 námu aflandskrónueignir um 40% af VLF.
2. Takmarkanir sem hafa það meginmarkmið að sérstök bindiskylda á fjármagnsinnstreymi, stundum nefnd fjárstreymistæki, nái tilgangi sínum, þ.á m. takmarkanir á afleiðuviðskiptum í öðrum tilgangi en til áhættuvarna.

Unnið er að undirbúningi að losun eftirstandandi aflandskrónueigna. Losun þeirra krefst lagabreytinga. Auk þess er unnið að lagabreytingum sem lúta að varanlegu fyrirkomulagi fjárstreymistækis hjá fjármála- og efnahagsráðuneyti og Seðlabanka Íslands í tengslum við breytingar sem eru í undirbúningi á lögum um Seðlabankann og kynntar voru 11. október 2018. Að lokum er stefnt að heildarendurskoðun laga nr. 87/1992, um gjaldeyrismál.

Eftirstandandi aflandskrónueignir nema, líkt og áður sagði, 88 mö.kr. Skiptingu þeirra eftir eignaflokkum má sjá í töflu að neðan. Til samanburðar þá nemur afgangur á viðskiptajöfnuði frá miðju ári 2017 og fram á mitt ár 2018 73 mö.kr. og hreinn gjaldeyrisforði Seðlabankans nemur um 700 mö.kr.

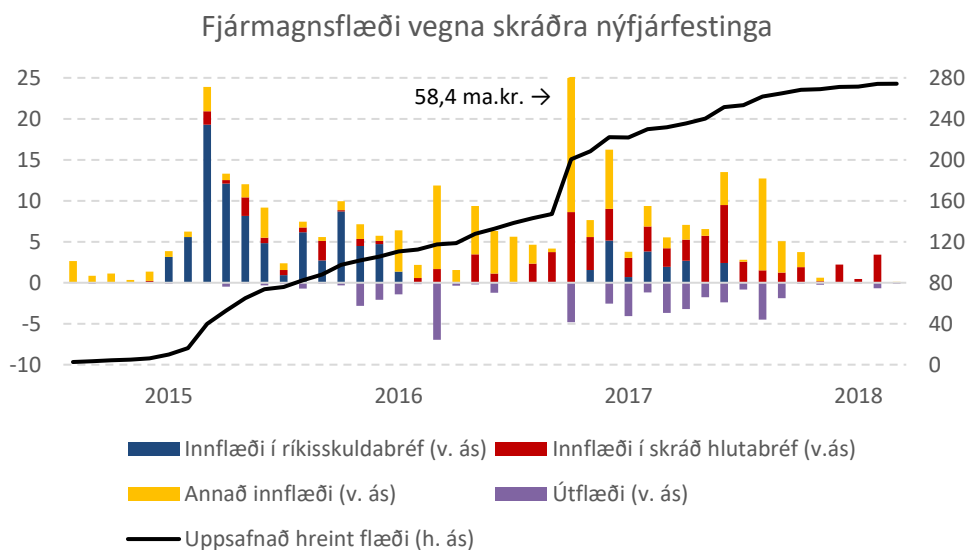
Aflandskrónueignir	Markaðsverð (ma.kr.)
Ríkisbréf, ríkisvixlar og önnur bréf með ríkisábyrgð	39,9
Innlán og innstæðubréf Seðlabankans	35,8
Önnur verðbréf og hlutdeildarskírteini	12,0
Samtals	87,7

Taflan sýnir stöðu aflandskrónueigna þann 30. september 2018

Lítill velta á gjaldeyrismarkaði

Talsvert hefur dregið úr hreinu innstreymi erlends fjármagns vegna nýfjárfestingar á árinu. Innflæði í ríkisskuldabréf hefur verið hverfandi og verulega hefur dregið úr innstreymi í skráð hlutabréf, en þau falla ekki undir sérstöku bindiskyldu Seðlabankans. Hreint innstreymi vegna nýfjárfestingar frá ársbyrjun til loka ágúst mánaðar nam 21 ma.kr. Á sama tíma í fyrra nam innstreymið 93 mö.kr.

Mynd 1

Heimild: Seðlabanki Íslands

Annað innflæði í mars 2017 kom nánast að öllu leyti til vegna kaupa erlendra aðila á eignarhlut í innlendum viðskiptabanka

Velta hefur einnig verið lítil á gjaldeyrismarkaðnum í heild. Heildarvelta frá ársbyrjun til loka september, nemur 120 mö.kr., sem er minni velta en á fyrstu þremur mánuðum síðastliðinna tveggja ára. Árið 2016 og í upphafi árs 2017 keypti Seðlabankinn talsvert af erlendum gjaldeyri á gjaldeyrismarkaði og byggði með því upp gjaldeyrisforða sinn, en jafnvel þó leiðrétt sé fyrir inngrípum Seðlabankans þá er veltan í ár mun minni en undanfarin ár. Seðlabankinn greip inn í gjaldeyrismarkaðinn í september í fyrsta sinn í ár er hann keypti krónur fyrir sem svarar 1,2 ma.kr. á einum viðskiptadegi. Bankinn greip inn í markaðinn á ný á einum viðskiptadegi í október og keypti aftur krónur fyrir sem svarar 1,2 ma.kr. Inngrípin voru í samræmi við yfirlýsingu peningastefnunefndar bankans frá 17. maí 2017 þar sem sagði að Seðlabankinn myndi grípa inn í á gjaldeyrismarkaði til að draga úr sveiflum eftir því sem hann teldi tilefni til.